

2020

Raport o stanie gminy Wałbrzych za rok 2019

USŁUGI KOMUNALNE

SPIS TREŚCI

1	ILOŚCI ODPADÓW KOMUNALNYCH WYTWARZANYCH NA TERENIE GMINY WAŁBRZYCH	2
1.1	Ilość poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych odebranych od właścicieli nieruchomości z terenu gminy Wałbrzych oraz zebranych w PSZOK w 2018 i 2019 r.	2
1.2	Ilości selektywnie zebranych/odebranych odpadów komunalnych z terenu gminy Wałbrzych w latach 2018 – 2019 w Mg.....	4
1.3	Zestawienie kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz przypisów opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w 2018 i 2019 r.	5
2	PROGRAM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ REALIZOWANY W 2019 ROKU	7
3	CMENTARNICTWO.....	8
3.1	Wykorzystanie powierzchni cmentarzy.....	8
3.2	Ilość miejsc grzebalnych	9
3.3	Ilość pochowanych na poszczególnych cmentarzach.....	11
3.4	Utrzymanie cmentarzy komunalnych na terenie Wałbrzycha	12
4	SIEĆ ZAOPATRZENIA WAŁBRZYCHA W WODĘ.....	12
4.1	Inwestycje i remonty sieci wodociągowej.....	14
4.2	Jakość wody pitnej.....	14
5	SYSTEM KANALIZACYJNY	15
5.1	Inwestycje i remonty sieci kanalizacyjnej.....	16

1 ILOŚCI ODPADÓW KOMUNALNYCH WYTWARZANYCH NA TERENIE GMINY WAŁBRZYCH

W 2019 roku ilość odebranych odpadów komunalnych na terenie gminy Wałbrzych według danych przekazanych przez firmy odbierające odpady komunalne wyniosła 41 871,529 Mg.

Całkowita ilość zebranych odpadów komunalnych w dwóch Punktach Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych na terenie miasta Wałbrzycha wyniosła 1 350,201 Mg. Dodatkowo odebrano przeterminowane leki z aptek w ilości 2,338 Mg.

Przeliczenie wszystkich odebranych i zebranych odpadów komunalnych daje w przybliżeniu 425 kg rocznie na jednego mieszkańca. Do uzyskania wyniku została przyjęta liczba 101 776 mieszkańców, według danych z Biura Ewidencji Ludności tutaj. Urzędu, na dzień 31.12.2019 r.

W 2019 r. kontynuowano model systemu gospodarowania odpadami komunalnymi zakładający selektywną zbiórkę z podziałem na główne frakcje, takie jak: odpady zmieszane (pozostałe z wysegregowania innych frakcji), zmieszane odpady opakowaniowe, butelki PET, odpady opakowaniowe z papieru i tektury, odpady opakowaniowe ze szkła. W okresie od początku kwietnia do końca października odbierano selektywnie zebrane odpady zielone.

Na przełomie marca i kwietnia 2019 r. zorganizowano ostatni raz zbiórkę odpadów wielkogabarytowych pod nazwą: „Wywalamy graty z chaty”.

Niemniej w dalszym ciągu organizowane są w ramach corocznych akcji edukacyjno- informacyjnych zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, gdzie odbiór dokonywany był z miejsca zamieszkania po wcześniejszym telefonicznym zgłoszeniu lub stacjonarnie z dwóch punktów ustawionych na terenie miasta Wałbrzycha.

Odpady komunalne zebrane w sposób selektywny można było oddawać przez cały rok do Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK).

1.1 ILOŚĆ POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW ODPADÓW KOMUNALNYCH ODEBRANYCH OD WŁAŚCICIELI NIERUCHOMOŚCI Z TERENU GMINY WAŁBRZYCH ORAZ ZEBRANYCH W PSZOK W 2018 I 2019 R.

Tabela 1. Ilość poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych odebranych od właścicieli nieruchomości

Kod odpadu	Rodzaj odpadu wg kodu	Ilość [Mg]			
		Odebrane od właścicieli z terenu nieruchomości		Zebrane w PSZOK	
		2018	2019	2018	2019
20 03 01	Nieselegrowane (zmieszane) odpady komunalne	29 923,031	31 011,306	–	–
15 01 06	Pozostałe4 odpady opakowaniowe	3825,196	4 775,388	–	–

Kod odpadu	Rodzaj odpadu wg kodu	Ilość [Mg]			
		Odebrane od właścicieli z terenu nieruchomości		Zebrane w PSZOK	
		2018	2019	2018	2019
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	1656,300	1 082,310	4,72	5,060
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	1427,141	1 106,369	9,209	8,201
15 01 07	Opakowania ze szkła	1540,910	1 309,810	–	–
15 01 10*	Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone	–	–	1,563	1,952
20 01 02	Szkło			5,865	
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	681,600	805,886	103,30	163,180
20 01 33*	Baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami wymienionymi w 16 06 01, 16 06 02 lub 16 06 03 oraz baterie niesortowane i akumulatory zawierające te baterie	–	–	0,126	0,126
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	1,980	1,580	25,226	39,452
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	–	–	7,915	13,397
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	814,560	1 173,880	445,981	770,319
16 01 03	Zużyte opony	0,490	0,980	20,731	96,500
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	–	7,640	133,630	–
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	–	–	213,670	250,480
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	2,293	0,180	0,121	0,031
20 01 23*	Urządzenia zawierające freony	–	–	–	0,500
20 03 99	Odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach	1 017,556	–	596,200	–

Kod odpadu	Rodzaj odpadu wg kodu	Ilość [Mg]			
		Odebrane od właścicieli z terenu nieruchomości		Zebrane w PSZOK	
		2018	2019	2018	2019
Łącznie [Mg]		40 891,057	41 871,529	972,057	1 350,201

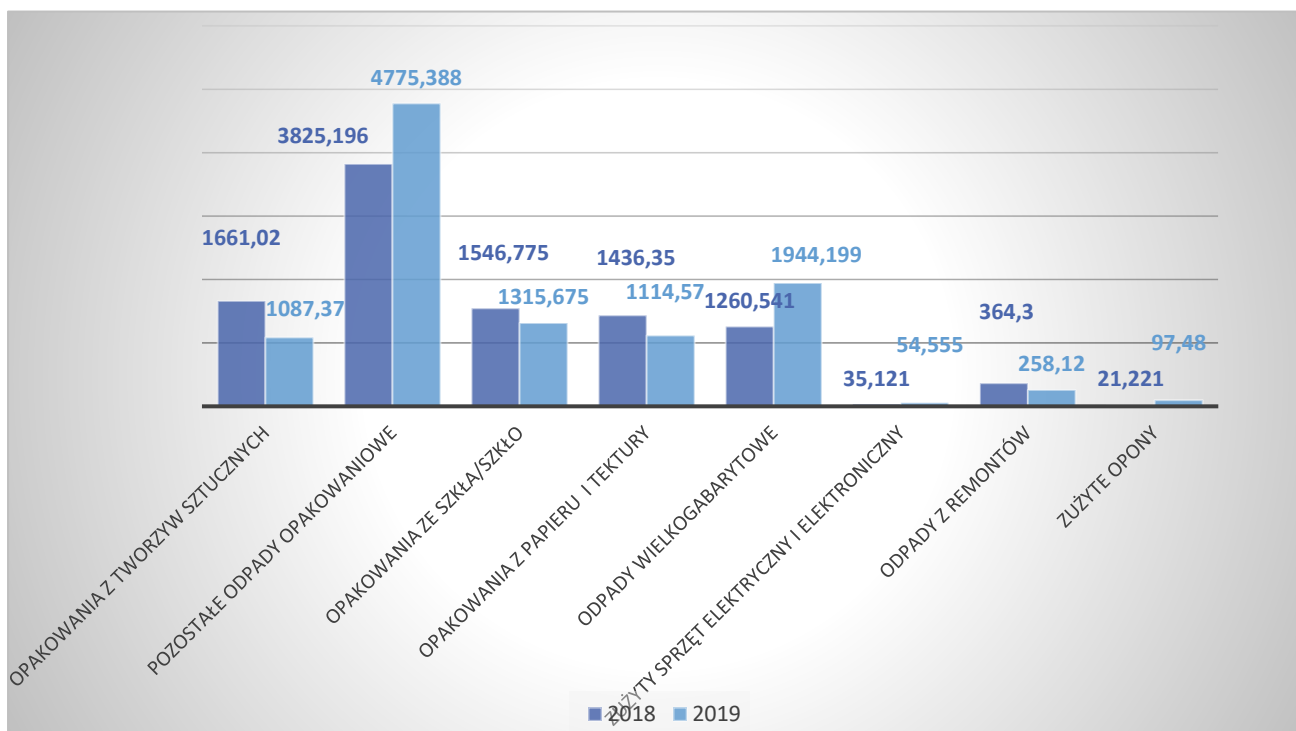
W 2019 r. zauważalny jest wzrost zainteresowania punktami selektywnego zbierania odpadów wyrażony większą ilością odpadów odebranych przez te punkty w 2019 r. Przyczyną tego może być większą świadomość mieszkańców w zakresie potrzeby prawidłowego postępowania z odpadami.

1.2 ILOŚCI SELEKTYWNE ZEBRANYCH/ODEBRANYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH Z TERENU GMINY WAŁBRZYCH W LATACH 2018 – 2019 W MG

Rodzaje odpadów	Lata	
	2018	2019
Opakowania z tworzyw sztucznych	1661,020	1087,370
Pozostałe odpady opakowaniowe	3825,196	4775,388
Opakowania ze szkła/szkło	1546,775	1315,675
Opakowania z papieru i tektury	1436,35	1114,570
Odpady wielkogabarytowe	1260,541	1944,199
Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	35,121	54,555
Odpady z remontów	364,30	258,120
Zużyte opony	21,221	97,480

Porównując efektywność selektywnej zbiórki odpadów w 2018 i 2019 r. zaobserwowano zwiększenie efektywności prowadzonej segregacji.

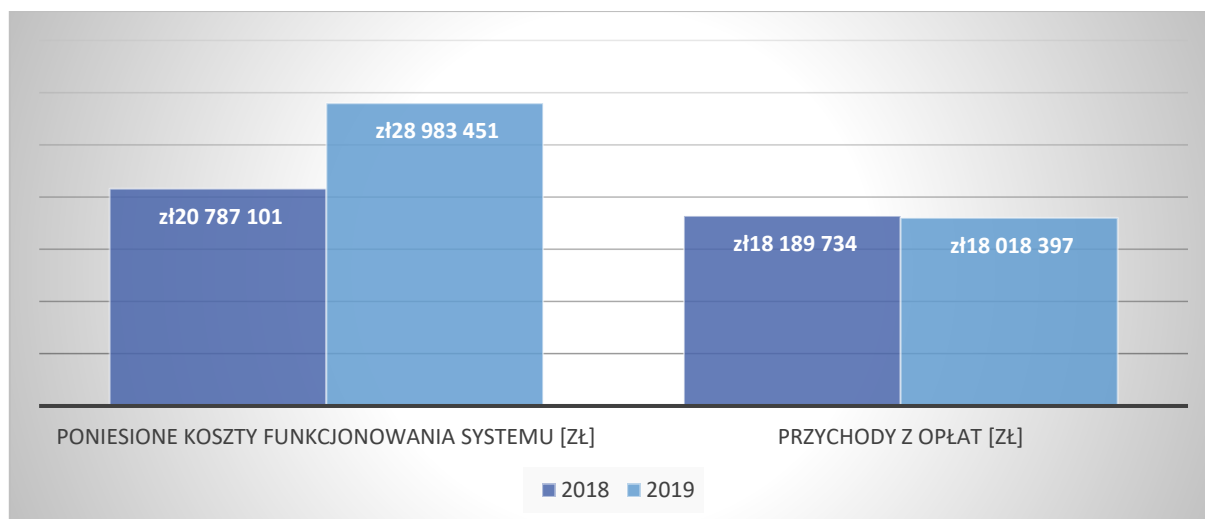
Wykres 1

1.3 ZESTAWIENIE KOSZTÓW FUNKCJONOWANIA SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI ORAZ PRZYPISÓW OPŁAT ZA GOSPODAROWANIE ODPADAMI KOMUNALNYMI W 2018 I 2019 R.

Tabela 2. Zestawienie kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

Lata	Poniesione koszty funkcjonowania systemu [zł]	Przychody z opłat [zł]
2018	20 787 100,78	18 189 733,53
2019	28 983 451,29	18 018 397,39

W chwili obecnej wpływy z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi nie pokrywają kosztów ponoszonych na funkcjonowanie systemu. Niedobór środków z tytułu opłaty „śmieciowej” w 2019 r. wyniósł aż 10 965 053,90 zł. Niedopłata wynika głównie ze znacznie mniejszej liczby osób wykazanych w złożonych deklaracjach o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości zamieszkałych.

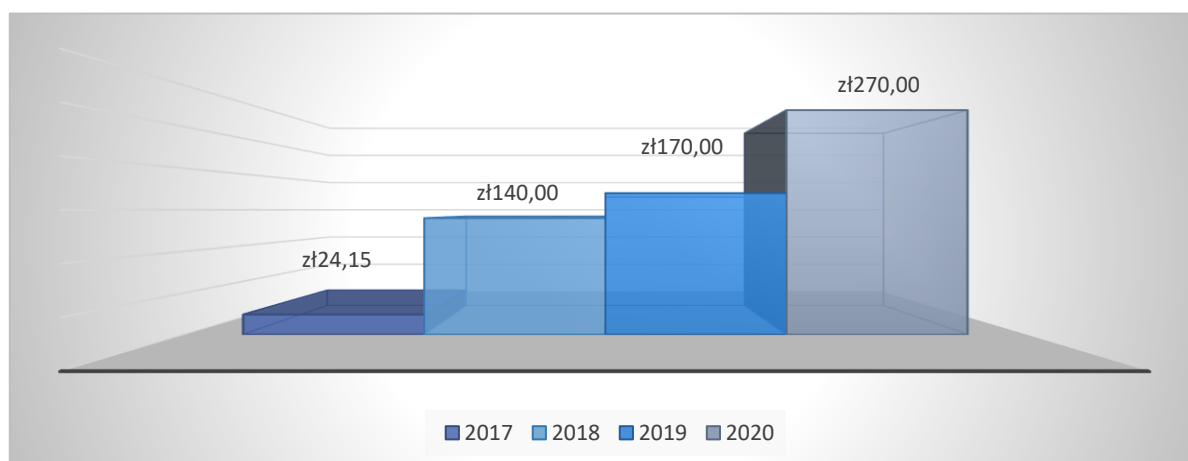
Różnica pomiędzy przychodami z opłat a kosztami poniesionymi przez gminę wynika z następujących czynników:

- - mniejszej liczby osób wykazanych w złożonych deklaracjach o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości zamieszkałych, aniżeli prognoza GUS czy dane pozyskane z Biura Ewidencji Ludności.
- Ponadto zaznaczyć należy, że z roku na rok liczba mieszkańców Wałbrzycha maleje, jednak przy spadającej liczbie mieszkańców nie spada ilość odpadów. Spowodowane to było między innymi wzrostem zamożności obywateli. Natomiast opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi nie była zmieniona od początku systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, to jest od roku 2013.
- ustawowe zaostrzenie przepisów w zakresie zbierania i przetwarzania odpadów dla podmiotów odbierających odpady, m. in.: wymóg całodobowego monitoringu miejsc magazynowania odpadów,
- zabezpieczenia przeciwpożarowe, skrócenie czasu magazynowania odpadów do jednego roku oraz kaucje finansowe za ich przetrzymywanie,
- rosnąca płaca minimalna,
- wzrost stawki opłaty środowiskowej, tzw. opłaty marszałkowskiej na składowisku odpadów, która kształtowała się następująco:

Tabela 3. Stawki opłat za składowane odpady

	LATA			
	2017	2018	2019	2020
	24,15	140 zł	170 zł	270 zł

Wykres 2. Wzrost stawki opłat za składowane odpadów.

- wzrost cen energii elektrycznej odpadów,
- wzrost cen paliw,
- wzrost cen za odpady segregowane.

Na krajowym rynku brakuje odbiorców, którzy przyjmowaliby tworzywa sztuczne i makulaturę. Rośnie też ilość odpadów opakowaniowych, za które producenci do dziś nie ponoszą odpowiedzialności.

2 PROGRAM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ REALIZOWANY W 2019 ROKU

W celu realizacji programu edukacji mieszkańców Wałbrzycha w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi przygotowany został wniosek do WFOŚiGW na realizację zadania „**MAŁYMI KROKAMI O PLANETĘ DBAMY**”.

W ramach zadania zrealizowane zostały następujące działania:

- 1) Przeprowadzono warsztaty ekologiczne pod hasłem "Małymi krokami o planetę dbamy":
  - a) W placówkach szkolnych, szkołach podstawowych (klasy III) na terenie miasta Wałbrzycha. Zajęciami objęto ok. 600 dzieci. Celem warsztatów było ugruntowanie wiedzy w zagadnieniach ekologicznych dotyczących obszarów: odpady, woda, energia, powietrze, zwierzęta, las i świadome zakupy. Zajęcia trwały po 1 godz. zegarowej. Prowadzone były w miesiącach kwiecień do maja 2019 r.
  - b) W 11 siedzibach Rad Wspólnot Samorządowych na terenie miasta Wałbrzycha. Zajęcia odbyły się w formie wykładów, warsztatów kreatywnego wykorzystania odpadów. Czas trwania warsztatów: 90 min. Cele ogólne warsztatów: kształtowanie postawy proekologicznej oraz krzewienie świadomości ekologicznej, dostrzeganie zagrożeń ekologicznych; dostrzeganie konieczności dbania o środowisko naturalne i kształtowanie ekologicznego zachowania; wiedza, jak minimalizować ilość wytwarzanych odpadów przez racjonalne dokonywanie zakupów; wiedza, dlaczego podczas zakupów warto zwracać uwagę na rodzaj opakowania produktów; wiedza, jaki wpływ na ilość wytwarzanych odpadów komunalnych u źródła i na otaczające środowisko naturalne ma planowanie zakupów oraz rozważne ich dokonywanie.
  - c) W ramach organizowanych przez gminę spotkań obywatelskich tzw. Kawiarenek Obywatelskich zostały przeprowadzone dwa spotkania z mieszkańcami. W Starej Kopalni mieszkańcy wysłuchali prelekcji „Małymi krokami o planetę dbamy” natomiast w kawiarni Zielona Sofa, tematem spotkania była idea

„Zero Waste – kupuj z głową nie produkuj”. Uczestnicy wszystkich warsztatów wykonali kulę do kąpiel z naturalnych składników oraz uniwersalną pastę do czyszczenia. Warsztaty zostały przeprowadzone przez firmę EKOSFERA Justyna Piwońska posiadającą uprawnienia do wykonywania działalności polegającej na prowadzeniu zajęć edukacyjnych. Koszt prowadzonych zajęć zawierał koszt wszystkich materiałów niezbędnych do przeprowadzenia warsztatów (materiały piśmiennicze, karty pracy, artykuły kreatywne do zadań twórczych, przypinki). W celu utrwalenia ekologicznych postaw każdy uczestnik warsztatów otrzymał ekologiczną słomkę bambusową. 11 Rad Wspólnot Samorządowych (RWS), w których zostały przeprowadzone warsztaty otrzymało kosz wiklinowy z wyposażeniem.

- 2) Przeprowadzono akcję ekologiczną polegającą na zbiórce zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Zakres działań obejmował uruchomienie dwóch stacjonarnych punktów zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego na terenie miasta Wałbrzycha oraz indywidualne odbiory bezpośrednio z domu. Za oddane elektro – odpady każdy otrzymał drobny upominek w zależności od pory roku (świeże jabłka, notatniki, długopisy, wrzosek w doniczkach, czapki Mikołaja, słodycze, czekolady, bawełniane torby).

Dodatkowo w ramach akcji została zaprojektowana i wydrukowana ulotka w formacie A3 dot. selektywnej zbiórki popiołu.

3 CMENTARNICTWO

Tabela 4. Liczba cmentarzy znajdujących się na terenie gminy Wałbrzych

Cmentarze wyznaniowe					Cmentarze Wojenne	Cmentarze Komunalne
Katolickie	Żydowskie	Protestanckie	Prawosławne	Inne	1	3
9	1	-	-	-		

3.1 WYKORZYSTANIE POWIERZCHNI CMENTARZY

Tabela 5. Wykorzystanie powierzchni cmentarzy

L.p.	Cmentarze komunalne	Cmentarze parafialne i wyznaniowe	pow. Ogólna (w ha)	pow. wykorzystana		pow. do wykorzystania	
				ha	%	ha	%
1	ul. Moniuszki		5,1921	5,1924	100	0	0
2	ul. Żeromskiego		6,8817	6,6752	97	0,2065	3
3	ul. Cmentarna		3,9977	3,5979	90	0,3998	10
	RAZEM:		16,0715	15,4655	96	0,6063	4
4		ul. Wyszyńskiego	1,4233	1,4233	100	0	0

L.p.	Cmentarze		pow. Ogólna (w ha)	pow. wykorzystana		pow. do wykorzystania	
	komunalne	parafialne i wyznaniowe		ha	%	ha	%
5		ul. Wieniawskiego	0,6800	0,6800	100	0	0
6		ul. Orkana	0,8340	0,5561	67	0,2779	33
7		ul. 11 Listopada 61/Pułaskiego	2,5000	1,8750	75	0,6250	25
8		ul. Pułaskiego	2,6624	2,1299	80	0,5325	20
9		ul. Piaskowa	0,6800	0,4080	60	0,2720	40
10		ul. Przemysłowa	3,2370	3,2370	100	0	0
11		ul. Poznańska	3,5543	2,8434	80	0,7109	20
12		cmentarz Gminy Żydowskiej przy ul. Moniuszki	0,4000	0,3000	75	0,1000	25
13		ul. Podgórska	0,6800	0,4100	60	0,2700	40
	RAZEM:		16,6510	13,8627	83	2,7883	17
	OGÓŁEM:		32,7225	29,3279	90	3,3946	10

3.2 ILOŚĆ MIEJSC GRZEBALNYCH

Tabela 6. Ilość miejsc grzebalnych

L.p.	Cmentarze		Ilość miejsc grzebalnych (tradycyjnych)	
	komunalne	parafialne i wyznaniowe	wykorzystanych do XII 2019	do wykorzystania
1	ul. Moniuszki		12667	Miejsca odzyskane po grobach zaniedbanych i nieopłaconych, oraz w kolumbarium (3 nisze wolne)
2	ul. Żeromskiego		6507	70 – groby ziemne, 100 – groby urnowe 2 – grobowce głąbinowe murowane 14 – grobowców urnowych rodzinnych
3	ul. Cmentarna		6593	45 – groby ziemne 50 – groby urnowe 2 grobowce głąbinowe murowane
	RAZEM:		25 767	ok 300

L.p.	Cmentarze		Ilość miejsc grzebalnych (tradycyjnych)	
	komunalne	parafialne i wyznaniowe	wykorzystanych do XII 2019	do wykorzystania
4		ul. Wszyńskiego	brak danych	0
5		ul. Wieniawskiego	brak danych	0
6		ul. Orkana	300	200
7		ul. 11 Listopada 61/Pułaskiego	6500	1500
8		ul. Pułaskiego	2264	300
9		ul. Piaskowa	5500	2500
10		ul. Przemysłowa	12867	0
11		ul. Poznańska	5000	720
12		cmentarz Gminy Żydowskiej przy ul. Moniuszki	brak danych	brak danych
		ul. Podgórska	515	300
	RAZEM:		32946*	5520*
	OGÓŁEM:		58222*	5820*

(*) informacje niepełne ze względu na brak danych z niektórych parafii

DODATKOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE CMENARZY KOMUNALNYCH:

CMENARZ PRZY UL. MONIUSZKI

Wypełniony w 100%. Ewentualne pochówki wykonywane są na miejscach odzyskanych po grobach zaniedbanych i nieopłaconych, oraz w kolumbarium (3 nisze wolne). Planowana jest budowa kolejnych kolumbariów. Na cmentarzu przy ul. Moniuszki nie ma możliwości budowy nowych kwater pod pochówki.

CMENARZ PRZY UL. CMENARNEJ

Wypełniony w 90%. Do dyspozycji pozostaje ok. 1 % cmentarza, z czego 5% jest przygotowane pod pochówki, co wystarczy na ok. 2 lata, ponadto systematyczna likwidacja grobów nieopłaconych pozwala odzyskać kolejne miejsca (ok. 45 miejsc pod groby tradycyjne, 50 groby urnowe). Natomiast 5% wymaga prac ziemnych przy użyciu ciężkiego sprzętu. Po przygotowaniu tej części uzyskamy dodatkowo ok. 250 miejsc.

CMENTARZ PRZY UL. ŻEROMSKIEGO

Część cmentarza przygotowana pod pochówki wypełniona jest w 97%. Pozostałe 3% (ok. 70 miejsc pod groby ziemne i ok. 100 miejsc pod groby urnowe) wystarczy na ok. 2 lata. Do dyspozycji pozostają również 2 grobowce głębinowe murowane i 14 grobowców urnowych rodzinnych. Jednocześnie pochówki wykonywane będą w miejscach odzyskanych po grobach zaniedbanych i nieopłaconych. Do cmentarza przy ul. Żeromskiego należy działka nr 290/2 obecnie niezagospodarowana. Po przystosowaniu tej działki na potrzeby cmentarza uzyskamy ok. 3000-4000 miejsc w zależności od tego jak będą się kształtować proporcje pochówków tradycyjnych do urnowych.

3.3 ILOŚĆ POCHOWANYCH NA POSZCZEGÓLNYCH CMENARZACH

Tabela 7. Ilość pochowanych na poszczególnych cmentarzach.

L.p.	Cmentarz		Ilość pochowanych
	komunalne	parafialne i wyznaniowe	2019 rok
1	ul. Moniuszki		298
2	ul. Żeromskiego		165
3	ul. Cmentarna		105
	RAZEM:		568
4		ul. Wyszyńskiego	brak danych
5		ul. Wieniawskiego	brak danych
6		ul. Orkana	brak danych
7		ul. 11 Listopada 61/Pułaskiego	121
8		ul. Pułaskiego	75
9		ul. Piaskowa	196
10		ul. Przemysłowa	214
11		ul. Poznańska	131
		ul. Podgórska	14
12		cmentarz Gminy Żydowskiej przy ul. Moniuszki	brak danych
	RAZEM:		751*
	OGÓŁEM POCHOWANYCH:		1319*

(*) informacje niepełne ze względu na brak danych z niektórych parafii

ILOŚĆ ZAREJESTROWANYCH AKTÓW ZGONÓW W WAŁBRZYCHU:/dane z Wałbrzyskiego	2034*
--	-------

(* uzyskane z Urzędu Stanu Cywilnego)

3.4 UTRZYMANIE CMENTARZY KOMUNALNYCH NA TERENIE WAŁBRZYCHA

Zgodnie z umową z dnia 25.04.2013 r. Miejski Zakład Usług Komunalnych Sp. z o. o. z siedzibą w Wałbrzychu przy ul. Kolejowej 4 administruje i utrzymuje cmentarze komunalne w Wałbrzychu.

Spółka świadczy kompleksowe usługi związane z utrzymaniem cmentarzy komunalnych zlokalizowanych przy:

- ul. Moniuszki,
- ul. Żeromskiego z obiektem prosekatorium,
- ul. Cmentarnej

Zakres usług:

- prace porządkowe,
- prace pielęgnacyjne,
- konserwacja i naprawy,
- remonty i inwestycje,
- usługi cmentarne,
- usługi pogrzebowe (działalność komercyjna)

Tabela 8. Dochody gminy Wałbrzych z tytułu opłat cmentarnych.

ROK	DOCHÓD
2019	580 541,60zł

Spółka upoważniona jest do pobierania opłat za świadczenia usług cmentarnych na rzecz społeczności lokalnej, w tym udostępnienie miejsc grzebalnych na terenie cmentarzy komunalnych, zachowanie grobu na dalsze lata, rezerwacja miejsca na grób, korzystanie z prosekatorium i domu pogrzebowego, wjazd pojazdami na teren cmentarzy komunalnych. Dochody z tego tytułu odprowadzane są do Gminy.

4 SIEĆ ZAOPATRZENIA WAŁBRZYCHA W WODĘ

Obszar działalności Wodociągów Wałbrzych położony jest na terenach trzech powiatów: wałbrzyskiego, kamiennogórskiego i świdnickiego. Woda z systemu wodociągowego Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji dostarczana jest również hurtowo do Bolkowa w powiecie jaworskim. Wg danych statystycznych obszar działalności WPWiK Sp. z o. o. ma powierzchnię około 600 km².

W Wałbrzychu istnieją szczególne warunki, które trudno porównywać z warunkami panującymi w innych miastach. Do miasta Wałbrzycha woda tłoczona jest z ujęć na terenie gmin: Marciszów i Kamienna Góra położonych ponad 20 km od aglomeracji wałbrzyskiej i ujęć na terenie Unisławia Śląskiego i Rybnicy Leśnej w gminie Mieroszów położonych w odległości kilku kilometrów od Wałbrzycha. Woda ze Stacji Uzdatniania Wody

w Unistawiu Śląskim dociera nie tylko w górne części Wałbrzycha, ale również do Jedliny – Zdroju i części gminy Walim. Układ hydrauliczny sieci jest bardzo niekorzystny, gdyż przesył wody wymaga pokonania różnic terenu sięgających nawet 80 metrów. Najogólniej rzecz biorąc, system zaopatrzenia Wałbrzycha w wodę tworzą stacje uzdatniania wody, pompownie, sieć przesyłowa wodociągowa, sieci rozdzielcze i zbiorniki wyrównawczo-zapasowe.

Schemat 1. System wodociągowy WZWiK.

Sporządziła: A. Więckiewicz-Mączka, M. Grzesiak

Od kilku lat trwają prace związane z zagospodarowaniem potencjalnych ujęć w bliskim sąsiedztwie Wałbrzycha.

W 2019 roku została opracowana dokumentacja projektowa za kwotę 518.000 zł netto na budowę stacji uzdatniania wody dla ujęcia podziemnego, przy ul. Włociańskiej 10 d w Jedlinie-Zdroju przy dawnym szybie Pokój. Uzyskano zatwierdzenie dokumentacji na budowę stacji ujęciowej, pozwolenie na jej budowę oraz przeprowadzono przetarg na wybór wykonawcy.

Poza ww. przedsięwzięciem trwają badania i analizy wód pokopalnianych, które w przypadku pozytywnych wyników będą mogły być wykorzystane dla potrzeb zbiorowego zaopatrzenia w wodę aglomeracji wałbrzyskiej. Kolejne działania ukierunkowane są na wykorzystanie zasobów wód z rejonu Czarnego Boru, Głuszycy, Kotliny Krzeszowskiej z tzw. niecki śródsudeckiej i okolic.

Tabela 9. Sieć wodociągowa na terenie Wałbrzycha w 2019 r.

/dane z Wałbrzyskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. /

Długość sieci wodociągowej rozdzielczej ogółem wg M-06	218,6 km
Budynki mieszkalne podłączone do sieci wodociągowej – % ogółu budynków mieszkalnych	98,7%

Tabela 10. Wybrane parametry zaopatrzenia Wałbrzycha w wodę w 2019 r.
/dane z Wałbrzyskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o./

Średnia miesięczna sprzedaż wody	354 200,0 m ³
Średnie miesięczne zużycie wody na 1 mieszkańca. Nie ma jeszcze podanej liczby mieszkańców na koniec 2019 r. Przeliczenia dokonano po przyjęciu liczby mieszkańców wg stanu na koniec I półrocza 2019. Wówczas liczba ta wynosiła dla miasta Wałbrzycha 111 896 mieszkańców ($354.200,0/111.896=3,17$ m ³ /mieszkańca)	3,17 m ³ /1 mieszkańca
Średnio miesięczne zużycie wody na potrzeby własne przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego (w tym technologiczne)	36 067 m ³ /miesiąc
Średnia cena za m ³ wody	6,51 zł brutto
Ilość nieruchomości podłączonych do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w 2019 r.	49

4.1 INWESTYCJE I REMONTY SIECI WODOCIĄGOWEJ

W latach 2016 – 2019 Wodociągi Wałbrzych (Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji – posiadający status przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego i Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. – operator) zrealizowały na terenie Wałbrzycha:

- 1) przebudowy (modernizacje) sieci wodociągowych w ul.: Siemiradzkiego, Niegolewskiego, Przemysłowej, Bystrzyckiej, de Gaulle'a, Stromej, Skalistej, Raclawickiej, w placu Solidarności, 1 Maja (od ul. Kasztanowej do pl. Solidarności i od pl. Solidarności do Limanowskiego), Wrocławskiej (odcinek od ul. Pogodnej do ul. Ogrodowej), Kamienieckiej, Niepodległości (odcinek od ul. Reymonta do ul. Łokietka i od nr 269 do nr 273),
- 2) budowy sieci wodociągowych w ul. Sadowej, Brzozowej,
- 3) remont sieci wodociągowej: w ul. Pułaskiego.

4.2 JAKOŚĆ WODY PITNEJ

Woda podawana odbiorcom na terenie objętym działalnością Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji, w tym na terenie Wałbrzycha odpowiada warunkom zawartym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2017 poz. 2294)

Prowadzona przez Wałbrzyskie Wodociągi akcja „Dobra woda z kranu” ma duże wsparcie. Do picia wody z kranu zachęcają nie tylko wodociągowcy, ale również Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, który kontroluje na bieżąco jakość wałbrzyskiej wody. Woda jest jakościowo dobra, spełnia – zarówno pod względem parametrów bakteriologicznych, organoleptycznych i chemicznych – wymagania rozporządzenia dotyczące wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Harmonogramy poboru próbek wody ustalone są zgodnie z wymogami rozporządzenia Dz. U. 2017 poz. 2294 i ustawami z nim związanymi.

Dział Analiz i Badań Laboratoryjnych WPWiK Sp. z o. o. wykonał w 2019 roku około 2700 poborów próbek w ramach kontroli wewnętrznej, w tym około 180 poborów obejmujących program monitoringu jakości wody.

5 SYSTEM KANALIZACYJNY

System kanalizacyjny Wałbrzycha tworzą dwa oddzielne systemy, posiadające własne oczyszczalnie ścieków (poza terenem Wałbrzycha):

- 1) system kanalizacyjny w ramach Aglomeracji Wałbrzych (bez dzielnic Rusinowa i Kozice) z oczyszczalnią ścieków Ciernie w Świebodzicach;
- 2) system kanalizacyjny w ramach Aglomeracji Dzieńmorowice (dzielnic Rusinowa i Kozice) z oczyszczalnią ścieków Dzieńmorowice.

Tabela 11. Długość sieci kanalizacyjnej Wałbrzycha w 2019 r.
/dane z KPOŚK za 2019 r./

Długość sieci kanalizacyjnej ogółem	216,28 km
Długość sieci kanalizacji sanitarnej wybudowanej w 2019 r.	996,25m
Stopień pokrycia miasta siecią kanalizacyjną	94%

Tabela 12. Liczba mieszkańców, a sposób odprowadzania ścieków na terenie Wałbrzycha w 2019 r.
/dane z KPOŚK za 2019 r./

Liczba mieszkańców korzystających z systemu kanalizacyjnego	97 315
Liczba mieszkańców podłączonych do sieci w 2019 r.	145
Liczba mieszkańców obsługiwanych przez tabor asenizacyjny	1995
Ilość zbiorników bezodpływowych	563
Liczba mieszkańców obsługiwanych przez przydomowe oczyszczalnie ścieków	123
Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków	26
Średnia cena za odprowadzenie do sieci kanalizacji sanitarnej m3 ścieków	9, 19 zł brutto

Tabela 13. Dane dotyczące oczyszczalni Ciernie
/dane z Wałbrzyskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o./

Oczyszczalnia CIERNIE	
Średnia przepustowość oczyszczalni	40 000 m3/d
Maksymalna przepustowość godzinowa oczyszczalni	4 000 m3/h
Maksymalna roczna przepustowość oczyszczalni	14 600 000 m3/rok
Projektowana wydajność	200 000 RLM
Ilość ścieków oczyszczonych w 2019 r.	8 592 190 m3/rok
Ilość ścieków dopływających na oczyszczalnię -średnia	23 540 m3/d

5.1 INWESTYCJE I REMONTY SIECI KANALIZACYJNEJ

Tabela 14. Inwestycje na terenie Wałbrzycha w roku 2019.

/dane z Wałbrzyskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o./

Rok	Modernizacja sieci wodociągowej przez WPWiK Sp. z o.o.	Razem długość [km]	Nakłady finansowe [zł]
2019	w ul. Pułaskiego	1,11	365 000

W 2019 r. w WZWiK przekazano do użytkowania, wprowadzono do systemu ewidencji księgowej realizowane i wytworzone środki trwałe przez WZWiK do 2018 r. oraz dokonano korekt zwiększających wartości niektórych środków trwałych po ostatecznych rozliczeniach:

- 1) sieci kanalizacji sanitarnej o łącznej długości 2,617 km:
  - a) PVC DN 200 i 160 o długości 713,2 m.b. ul. Zielonej w Wałbrzychu na kwotę 596.203,32 zł,
  - b) PVC DN 200 i 160 o długości 340,5 m.b. w ul. Wiśniowej w Wałbrzychu na kwotę 322.234,40 zł,
  - c) PVC DN 200 i 160 o długości 1.006,25 m.b. w ul. Siemiradzkiego i ul. Niegolewskiego w Wałbrzychu na kwotę 1.823.243,42 zł,
  - d) PVC DN 200 o długości 73,55 m.b. w ul. Rodziny Burczykowskich w Wałbrzychu – korekta po rozliczeniu dotycząca zwiększenia wartości środka trwałego o 949,00 zł,
  - e) PVC DN 200 i 160 o długości 249,30 m.b. w ul. Stromej w Wałbrzychu - korekta po rozliczeniu dotycząca zwiększenia wartości środka trwałego na kwotę 1.900,47 zł,
  - f) PVC DN 200 i 160 o długości 121,55 m.b. w ul. Raclawickiej w Wałbrzychu – korekta po rozliczeniu dotycząca zwiększenia wartości środka trwałego na kwotę 968,98 zł;
- 2) sieci wodociągowe o łącznej długości 1,246 km:
  - a) w 160 i w 90 o długości 759,80 m.b. w ul. Siemiradzkiego i ul. Niegolewskiego w Wałbrzychu na kwotę: 857 953,76 zł,
  - b) PE DN 125 o długości 48,35 m.b. w ul. Raclawickiej w Wałbrzychu – korekta zwiększająca wartość po rozliczeniu na kwotę 336,56 zł,
  - c) PE DN 125 o długości 184,95 m.b. w ul. Skalistej w Wałbrzychu – korekta zwiększająca wartość po rozliczeniu na kwotę 1.171,89 zł,
  - d) PE DN 125 o długości 253,45 m.b. w ul. Stromej w Wałbrzychu – korekta zwiększająca wartość środka trwałego na kwotę 1.709,03 zł.

Od 2018 trwa realizowana przez WPWiK Sp. z o.o. budowa odcinka sieci wodociągowej w ul. Pułaskiego od ul. Grzybowej do ul. Osiedle Stare. Dotychczas wykonano 1.148,90 m.b. sieci na kwotę 1.565.263,87 zł. Prace będą kontynuowane w 2020 r. Kolejne przygotowywane i przewidywane do realizacji ważniejsze inwestycje dotyczące sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej to:

- 1) modernizacja sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej w placu Grunwaldzkim w Wałbrzychu,
- 2) budowa sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Villardczyków w Wałbrzychu,
- 3) modernizacja sieci wodociągowej w ul. Kamienieckiej w Wałbrzychu,
- 4) budowa sieci wodociągowej w ul. Jodłowej w Wałbrzychu.

W związku z podjętą realizacją budowy ujęcia w dawnym szybie Pokój w Jedlinie – Zdroju trwają również przygotowania do realizacji przedsięwzięć związanych ze zmianami układu zasilania sieci zbiorowego zaopatrzenia w wodę od strony nowego ujęcia.